

B

B e s c h i k k i n g e n

NMa concentratiecontrole

Mr M. Chatelin

Noord-Nederland ('EPON'), NV Elektriciteits-Productie-maatschappij Zuid Nederland ('EPZ'), NV Elektriciteitsbedrijf Zuid-Holland ('EZH') en NV Energieproductiebedrijf UNA ('UNA') wensen door middel van een juridische fusie op te gaan in een nieuw op te richten rechtspersoon: het Grootschalig Productiebedrijf ('GPB'). Voorts verwerft het GPB 100% van de aandelen in de NV Gemeenschappelijk Kolenbureau Electriciteitsbedrijven ('GKE') en Vliegasonie BV ('Vliegasonie').

Het eerste interessante aspect aan deze zaak is dat partijen bij de melding hebben aangegeven dat geen sprake is van een concentratie in de zin van artikel 27(a) Mw omdat zij in commercieel opzicht een economische eenheid vormen. Op basis van de Elektriciteitswet 1989 moet de SEP om de twee jaar een Electriciteitsplan opstellen waarmee de productiecapaciteit, investeringen, de kosten, tarieven en de invoer centraal worden geregeld.

De D-G wijst deze zienswijze van de hand, onder verwijzing naar de Mededeling van de Commissie over het begrip concentratie (PbEG (1994), C 385, p. 5) en stelt vast dat de SEP niet als het gemeenschappelijk ondernemingsbestuur van de vier productiebedrijven kan worden aangemerkt. Er is geen sprake van gebondenheid van de vier productiebedrijven aan eenzijdig door SEP op te leggen instructies, maar van gebondenheid aan de in SEP-verband onderling bereikte overeenstemming. Evenmin is sprake van interne verrekening van winst en verlies. De D-G concludeert derhalve dat partijen op dit moment geen economische eenheid vormen en merkt op dat de Europese Commissie tot eenzelfde conclusie is gekomen in de zaak IV32.732 (IJsselcentrale e.a.), PbEG (1991), L 28, p. 32.

Opmerking behoeft de zienswijze van de D-G ten aanzien van de relevante productmarkt en de relevante geografische markt. De D-G beschouwt de markt voor productie én import van elektriciteit voorshands als een van andere energiemarkten te onderscheiden afzonderlijke pro-

Nr. B2

SEP/EPON/EPZ/EZH/UNA, zaaknr. 4, 29-1-1998 (Stcrt. 20), art. 27 onder a en 37 lid 2 Mw

NV Samenwerkende elektriciteits-productiebedrijven ('SEP'), NV Elektriciteits-Productiemaatschappij Oost- en

ductmarkt. Op SEP na houdt geen van partijen zich bezig met import, terwijl SEP zelf niet produceert. Op basis van de Elektriciteitswet 1989 mag alleen SEP elektriciteit invoeren ten behoeve van de openbare voorziening. De D-G concludeert verder dat de relevante geografische markt voor productie en import van elektriciteit beperkt is tot Nederland, omdat de productiebedrijven op grond van de Elektriciteitswet 1989 gezamenlijk de taak hebben de elektriciteitsvoorziening in Nederland te verzorgen, waartoe zij hun productiecapaciteit en productie afstemmen op de vraag in heel Nederland. Daarbij plaatst de D-G de kanttekening dat de effecten van toekomstige marktintegratie worden meegewogen in de beoordeling van de effecten van de concentratie.

De D-G onderscheidt voorts een relevante productmarkt voor transport van elektriciteit via het hoogspanningskoppelnets en het verrichten van systeemdiensten. Ook met betrekking tot deze productmarkt is de D-G van mening dat de relevante geografische markt beperkt is tot Nederland vanwege de absolute leidinggebondenheid van transport en systeemdiensten. Het leidingnetwerk strekt zich uit over het Nederlands grondgebied.

De vraag in hoeverre het aanbieden van elektriciteitsproductiecapaciteit ten behoeve van systeemdiensten als een afzonderlijke productmarkt moet worden aangemerkt laat de D-G vooralsnog open.

Interessant is de wijze waarop de D-G het effect van de concentratie op de onderscheiden markten benadert. De D-G staat een dubbele beoordeling voor: enerzijds in de huidige sterk gereguleerde markt en anderzijds in de toekomstige geliberaliseerde markt. De D-G verwerpt het standpunt van partijen dat het effect van de concentratie gering is omdat zij nu reeds via SEP intensief samenwerken: 'Onder de Elektriciteitswet 1989 heeft de totstandkoming van het GPB (...) tot effect dat de op grond van de wettelijke regeling geïnstigeerde collectieve economische machtspositie waardoor de concurrentie reeds nu op significante wijze wordt belemmerd, wordt omgezet in een enkelvoudige economische machtspositie. Dit kan opgevat worden als een versterking van die machtspositie omdat als gevolg van de concentratie de potentiële concurrentie tussen de vier productiebedrijven, zowel nu als in de toekomst, op structurele wijze onmogelijk wordt gemaakt.'

Met betrekking tot de toekomstig geliberaliseerde markt stelt de D-G zich op het standpunt dat als gevolg van de concentratie een partij ontstaat met een marktaandeel van ongeveer 75% van de Nederlandse markt. Dit hoge marktaandeel, in combinatie met de versnipperde marktaandelen van de bestaande concurrenten, geeft een indicatie van het ontstaan van een economische machtspositie. De D-G acht voor de beoordeling van belang in hoeverre deze machtspositie in de komende drie tot vijf jaar zal kunnen blijven voortbestaan. In dat verband is van belang de relatie tussen het GPB en haar belangrijkste afnemers en de verwachte ontwikkeling van concurrentie door import en toetreding van nieuwe concurrenten tot de markt. De D-G

stelt vast dat de distributiebedrijven de eerste drie jaar sterk gebonden zijn aan het GPB, omdat zij als aandeelhouder van het GPB een gezamenlijk belang hebben bij een sterke positie van het GPB en omdat het waarschijnlijk is dat door hen afname- en leveringsafspraken gemaakt zullen worden met het GPB. Voorts acht de D-G dat de mogelijkheden voor import door anderen dan het GPB beperkt zijn omdat de bestaande importcontracten van SEP overgaan naar het GPB en zij de bestaande grensoverschrijdende capaciteit voor een groot deel reeds innemen.

De D-G wenst verder nader onderzoek te doen naar de economische en technische toetredingsdrempels en concludeert dat als gevolg van de concentratie zowel onder de huidige als de toekomstige marktstructuur op de markt voor productie en import van elektriciteit een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd. De D-G besluit derhalve voor de eerste keer sinds invoering van het concentratietoezicht dat voor het tot stand brengen van de concentratie een vergunning vereist is.